

POLITIHISTORISK FORENING PRÆSENTERER:

Dobbeltdrabet på Peter Bangs Vej

Fakta, myter og konspirationsteorier

Af Frank Bøgh

Ægteparret Jacobse blev dræbt i 1948

Dobbeltdrabet på Peter Bangs Vej

Fakta, myter og konspirationsteorier

Af Frank Bøgh

Der er visse forbrydelser, der af ukendte årsager udvikler en usædvanlig stor interesse i både offentligheden og massemediernes, og det er som regel uden betydning om forbrydelserne er opklarede eller ej, eller om relevante myndigheder offentliggør resultaterne fra den efterforskning der har fundet sted.

I mange af disse sager opstår der myter eller udvikles konspirationsteorier, der som hovedregel er særdeles indviklede, dramatiske og stærkt farverige.

Problemstillingen er international, og eksempler på kendte forbrydelser, der har udviklet myter og konspirationsteorier er legio. Blandt mange sager kan nævnes drabet på den amerikanske præsident J. F. Kennedy i 1963, Terrorangrebet den 11. september 2001 mod World Trade Center i New York, eller drabet på den svenske statsminister Oluf Palme i 1986. I Danmark kender vi drabet i Findeklippe Lade fra 1286, hvor Erik Klipping blev myrdet. Højbjerg drabet i Århus, begået i 1968, og så tre forbrydelser, der fandt sted i 1948: Pinski, drabet forøvet i Ny Kongensgade i København, dobbeltdrabet i Køge Bugt, og dobbeltdrabet på Peter Bangsvej.

Alle disse sager viser klart, at myteskabelsen og konspirationstanken var og er populær i befolkningen. Men også i den politiske kommunikation findes begrebet.

Ægteparret Jacobsen, der blev dræbt den 19. februar 1948

Da den amerikanske præsident George W. Bush med stor effekt talte om "Ondskabens Akse" efter den 11. september 2001, var der netop ikke tale om eksakt viden, men han udnyttede befolkningens forventninger om, der var tale om en større sammensværgelse.

Måske er det lettere at forstå, at der i samfund hvor der er en udpræget mistillid til offentlige myndigheder og det politiske miljø opstår myter og konspirationsteorier omkring større forbrydelser eller hændelser.

Til forskel fra mange andre lande, har vi dog i Danmark udviklet en høj og meget omfattende tillid til offentlige institutioner, som vi tror på i næsten alle sammenhænge. Vi tror på objektivitet og uvildighed i institutioner som domstolene, politiet og hele den offentlige embedsstand, hvor korruption er et næsten ukendt fænomen. Alligevel ser vi også i Danmark mytedannelser og en voksende mængde af konspirationsteorier. Ikke mindst i årene efter 2. Verdenskrig blomstrede fænomenet.

Dette skyldes ikke mindst retsopgøret, der som tiden gik, fik det lidt dubiøse skær af politisk mangel på vilje til at rense ud i samfundet fra top til bund, som man ellers havde proklameret fra det politiske establishment. Hertil kommer at modstandsbevægelsens nærmest guddommelige skær af offervilje, uskyld, renhed og selvopofrelse, smuldrede efterhånden som historierne blev fortalt, og eller hemmeligholdte oplysninger kom frem i offentligheden. Så var der Edderkoppesagen der demonstrerede en sammenblanding mellem professionel kriminalitet og dele af politikorpset. Den grænseløse tillid til det offentlige havde fået et skud for boven.

Konspirationsteori

Konspirationsteorier er en radikal variant af skepticismen, som bygger på en eller flere af følgende påstande:

- At nogen har en hemmelighed, som man er ene om at have opdaget.
- At der eksisterer en gruppe magtfulde og/eller indflydelsesrige mennesker, der har en skjult hensigt om at samarbejde, med det formål at opnå økonomisk eller politisk magt eller andre fordele.
- At politikere eller andre magthavere i almindelighed har skjulte hensigter med deres udtalelser.

Konspirationsteorier er teorier, som ikke er veldokumenterede, eller som fremlægger en dokumentation, der ikke anerkendes af forskere på området.

Konspirationsteorier leverer uverificerbare svar på spørgsmål om komplicerede sager. Konspirationsteorier skelner heller ikke klart mellem fakta og fiktion, hvorved de ofte har en struktur, der ligner mytternes^a.

Imidlertid har konspirationsteorier en anden psykologisk effekt. For samfundet er det nærmest umuligt at håndtere en meningsløs forbrydelse, uanset hvor vanvittig forbrydelsen så end er. Der skal kunne gives en forklaring på handlingen. Her kan en konspirationsteori pludselig blive et værn mod rene tilfældigheder, der pr. definition også som hovedregel er meningsløse. Det meningsløse kan ikke bearbejdes eller bekæmpes, hvorimod man kan bearbejde og bekæmpe en konspirationsteori, der i virkeligheden ofte vokser ud af den totalt meningsløse handling.

Konspirationsteorier har altså en væsentlig psykologisk effekt. De er et værn mod tilfældigheder. Tilfældigheder kan ikke bekæmpes og bliver derfor meningsløse. Men konspirationer kan bekæmpes.

Som et eksempel på en sådan proces vil vi bruge en dansk kriminalsag, som har skabt et væld af myter og konspirationsteorier i de forløbne 68 år, der er gået, siden forbrydelsen fandt sted. Der er tale om et uopklaret dobbeltdrab fra 1948, en sag som blev opgivet af politiet for 40 år siden, og som i store træk siden har ligget urørt på Landsarkivet.

Af en eller anden grund mistede offentligheden aldrig interesse for denne sag. Forbrydelsen dukkede med jævne mellemrum op i aviser og blade, og amatørhistorikere og journalister har arbejdet med sagen frem til i dag. Selv nu giver sagen anledning til nye teorier, bogudgivelser, film, og museale særudstillinger. Dette dobbeltdrab er fortsat en sag, der kan samle hundredvis af interesserede.

Peter Bangs Vej 74, hvor dobbeltdrabet fandt sted.

Dobbeltdrabet på Peter Bangsvej

Det var bælgmørkt og koldt fredag den 20. februar 1948 kl. ca. 07.45, da Katy Jørgensen ankom på sin cykel, til adressen Peter Bangsvej 74. Fru Jørgensen var på femte år ansat som hushjælp hos ægteparret Jacobsen, der boede i pågældende ejendom på 3. sal til højre.

Ægteparret var den 53 årige kontorchef Vilhelm Jacobsen, og hans hjemmegående hustru Inger Margrethe Jacobsen, på 52 år.

Parret var et tidstypisk eksempel på det bedre borgerskab. Der var tale om et forholdsvis velstående ægtepar, der levede efter de principper, der nu engang var udviklet i de første årtier efter århundredskiftet, af et borgerskab der havde en opfattelse af samfund og moral der var

forholdsvis rigtigt - og hvor ikke mindst kønsrollemønstret var fastlåst.

Efter at være stået af sin cykel trak fru Jørgensen rundt om hjørnet til Schneeklothsvej, og videre ind gennem porten i nr. 1 til karreens baggård, fru Jørgensen havde selvfølgelig nøgler til både køkken- og hoveddør, men tyendetanken var fortsat i højsædet på den tid, så en hushjælp benyttede altid køkkentrappen.

Hushjælpen stak hovedet ind i ismejeriets bagbutik, for at spørge om fru Jacobsen havde bestilt morgenbrød, normalt fire gifler, en lille fløde og en halv pot sødmælk. Denne morgen var der intet bestilt.

Efter at være gået op af køkkentrappen til 3. sal, kunne hushjælpen konstatere, at køkkendøren ikke kunne åbnes og sikkerhedskæden på dørens indvendige side var sat for - noget hushjælpen aldrig havde oplevet før.

Fru Jørgensen fortsatte op af køkkentrappen, hen over loftet og ned af hovedtrappen til lejlighedens hoveddør, hvor hun låste sig ind. Der var bælgmørkt og tillukket i lejligheden. Hun bemærkede, at klappen fra dørspionen var revet af, og lå på gulvet. Her hørtes ikke en lyd fra lejligheden, og selv om hushjælpen råbte hallo, hallo et par gange, kom der ingen svar.

Fru Jørgensen gik langsomt ned gennem lejlighedens gennemgående entre, og da hun som det første passerede herreværelset til højre, hvor døren stod en smule åben, så hun noget hun opfattede som et par herrebenklæder og nogle herresko, der lå på gulvet. Hun tænkte dog ikke nærmere over dette, men gik et par skridt videre og åbnede døren ind til soveværelset. Døren bandt en smule, hun skubbede den op, og så til sin rædsel, at fru Jacobsen lå blodig, tilsyneladende død på gulvet.

Fru Jørgensen løb nu rædselsslagen ud af lejligheden og ind til naboen på samme etage, det var fru apoteker Eggers-Kragh, og i det samme kom ægteparrets anden hushjælp fru Holm til stede. Sammen gik de tre damer tilbage til lejligheden, hvor de nu også fandt hr Jacobsen liggende i herreværelset, det var det den først ankommande hushjælp, havde konstateret som et par benklæder sammen med et par herresko på gulvet.

Fru Eggers-Kragh tilkaldte politiet telefonisk, og præcis klokken 08.30 ankom kriminalbetjent Lütken-Larsen sammen med to ordenspolitimænd.

Kriminalbetjent Lütken-Larsen

Kriminalmanden konstaterede hurtigt, at der lå to døde mennesker i lejligheden, formodentligt myrdet, og at han havde brug for forstærkning, så han ringede tilbage til Frederiksberg Politistation og bad om forstærkning.

Den første der ankom til gerningsstedet var, til Lütken-Larsen store overraskelse, politimester Parker. Han kom alene og insisterede på at komme ind på gerningsstedet, hvilket kriminalmanden ikke mente, at han kunne nægte politimesteren.

Få minutter senere ankom politikommissær Lehner til gerningsstedet med alt personale fra kriminalpolitiets nat- og formiddagshold. Der var pludselig rigtig mange politifolk i lejligheden. Fra stationen var Retsmedicinsk Institut samt Centralbureauet for Identifikation og Teknisk Afdeling tilkaldt.

Inde i herreværelset fandt politifolkene hr. Jacobsen dækket af en plaid, og omkring hans hals var der knyttet to håndklæder, og der var presset en sammenrullet damestrømpe ind i hans mund. Fra halsen og ned omkring højre arm var der anbragt et lyseblåt sengetæppe, der var knyttet på midten, og under ligets hoved var der anbragt en hovedpude, og under denne lå der en buket tulipaner. Hen over liget lå der en armstol, hvis ryg og bagerste ben var brækket af, og lå kastet på gulv. Der var blod overalt på gulvet, og man konstaterede hurtigt, at den døde mands højre håndled var gennemskåret helt ind til knoglen, med både pulsårer og sener flået i stykker. Først ved et nøjere eftersyn konstaterede man, at der under ligets højre arm lå en blodig forskærerkniv, som man hurtigt fastslog, hørte til i husets køkken. Over ligets hoved var der lagt en spadserestok, der tilsyneladende var taget fra et stativ i entreen, og som i øvrigt havde tilhørt fru Jacobsens afdøde far.

Ved den dræbtes venstre side lå der en porcelænsbordlampe, hvor netledningen var klippet af. På gulvet, tæt ved liget, lå der ligeledes et guldbrillestel med knuste glas, samt et enkelt løst knust brilleglas. Hen over gulvet og på møblerne var der sprøjtet en stor mængde blod.

I det næste værelse, dagligstuen, fandt politiet, på en hylde over stuens radiator, en par blodtilsølede stifttænder, et par blodige øreclips og to pyntekamme ligeledes blodtilsølede. Genstandene var placeret sirligt ved siden af hinanden på hylden. Man konstaterede hurtigt, at såvel øreclips som pyntekamme og stifttænder tilhørte fru Jacobsen. I værelset fandt man ligeledes en stor, frisk blodpøl, hvori der fandtes lange hovedhår.

I soveværelset lå fru Jacobsens lig. Hun lå på maven på gulvet, med hovedet i retning mod døren. Under den dodes hoved var der placeret en hovedpude og et sengetæppe, og over hende var der lagt to overdyner fra sengene. Hen over hendes venstre skulder og ned over ryggen, var der lagt et blodigt håndklæde. Hendes hoved var helt indsmurt i blod, og tilsvarende var gulvet under liget gennemvædet af blod. Over hendes lig var der anbragt en spadserestok, der også var hentet i stokkestativet i entreen. Denne stok hidrørte fra fru Jacobsens mor.

I både herreværelset, dagligstuen og soveværelset var persienner og rullegardiner trukket for. Forskellige steder i lejligheden var gardinsnore skåret af, og der var, selv bag tunge kommoder overklippet elkabler. Rundt omkring var der efterladt enkelte snore- og ledningsrester, mens tre meter persiennesor og halvanden meter glansgarnsledning var fjernet. Ligeledes var der tilsyneladende flyttet rundt på nogle små nipsfigurer i vindueskarmen.

Resten af lejligheden virkede imidlertid bemærkelsesværdigt urørt, og der var ikke fjernet noget af værdi, selv om der var flere værdifulde antikviteter og smykker i lejligheden.

Enkelte mærkværdigheder gjorde sig dog gældende. I køkkenet stod døren til vinskabet åbent. Der var flyttet rundt på en del flasker i bunden af spisekammeret og en kvartfuld flaske med rødvin, der, ifølge rengøringshjælpen Asta Hansen, havde stået på radiatoren i spisestuen, var blevet tømt. Endvidere var brevsprækken på entredøren noget løs, som om den kunne have været skruet af, så en person kunne stikke armen ind og åbne de indvendige låse – om dette var tilfældet, eller brevsprækken blot var løs, kunne dog aldrig konstateres med sikkerhed.

I spisestuen sad en nøgle i den øverste kommodeskuffe. Det var en skuffe, som kun hr. Jacobsen havde adgang til, og han gik altid med den pågældende nøgle i sin vestelomme. Det mest besynderlige var, at det eneste der manglede i lejligheden, var to blanketter fra et nyt checkhæfte, som han havde fået udleveret fra Frederiksberg Sparekasse den 16. februar, altså to dage før drabet. Saldoen på kontoen havde været 15.904 kroner. Checkhæftet lå i denne aflåste skuffe, og det var de to første blanketter i det nye checkhæfte, der manglede. Der var tale om checkblanket 84451 og 84452.

På den talon der fortsat sad i hæftet med nr. 84451, stod der anført med blæk: *"19/2 1948 – kr. 8.500. – mig selv"*.

I talonen på den anden manglende blanket, med nummeret 84452, stod der intet. De to pågældende checkblanketter blev aldrig indløst eller fundet. Man kunne således heller ikke fastslå, om det var hr. Jacobsens håndskrift på den første talon eller om der var tale om en forfalskning. Men man kunne konstatere, at talonen var udfyldt med hr. Jacobsens meget kostbare Mont Blanc fyldepen, der i øvrigt blev fundet på et bord i herreværelset.

Slutteligt erfarede man, at hr. Jacobsen tilsyneladende manglede 216 kr., som han havde fået udbetalt om eftermiddagen på sit kontor. I Jacobsens tegnebog, overfrakkelomme og bukselomme blev der i alt kun fundet 40 kr.

Efterfølgende vurderede teknikerne og retsmedicinerne, at lampen der lå ved siden af hr. Jacobsen, samt stolen oven på hr. Jacobsen, kunne have været benyttet som drabsvåben, idet specielt lampen var tung, og kunne give de voldsomme kranielæsioner, som ofrene var påført.

Retsmedicinerne anså det for usandsynligt, at de stokke der blev fundet på ligene kunne være drabsvåben, de var alt for spinkle.

Det knuste tredje brilleglas, der blev fundet på gulvet, blev aldrig identificeret.

Retsmedicineren Carl Deden, lavede på gerningsstedet de to medicolegale ligsyn med politimester Parker.

Politiet følte sig sikre på, at gerningsvåbnet, der havde dræbt både hr. og fru Jacobsen, var den porcelænslampe, der blev fundet på gulvet i herreværelset. Lampen var en ældre fransk lampe model, der var monteret med en flere kilo tung blybund, hvor der fortsat sad blod og vævsrester på lampebunden. Selve lampen var en gave, som hr. Jacobsen havde fået af sin arbejdsgiver fra English House.

Få timer efter politiets ankomst, kørte en lille rød Adler personbil op foran ejendommen Peter Bangsvej 74. Ud af denne bil steg en midaldrende pænt påklædt mand, der gik ind i opgangen til gerningsstedet og op på tredje sal. Her præsenterede manden sig som fuldmægtig Erik Ramdahl og fortalte, at han og hans hustru var ægteparret Jacobsens ældste og bedste venner, og at det var hans ønske at stille al sin viden om ægteparret til politiets rådighed.

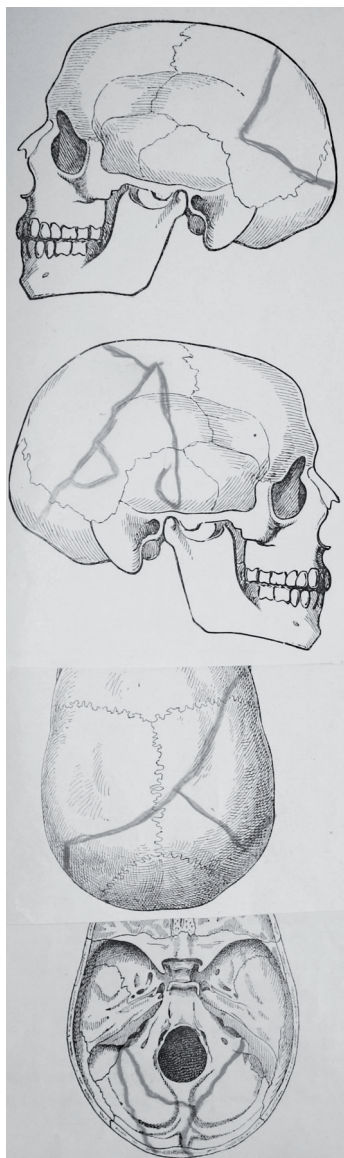

Fuldmægtig Erik Ramdahl

Politikommisær Lehner inviterede manden inden for på gerningsstedet, hvor han den næste times tid fortalte, hvad han vidste om ægteparret Jacobsen. Ved sammen lejlighed fik politiet Ramdahl til at identificere de to lig i lejligheden. Ramdahl kunne fastslå, at der var tale om ægteparret Jacobsen.

Efter identificeringen forlod Ramdahl lejligheden, og han lovede at komme til en nærmere afhøring på Frederiksberg Politistation næste dag.

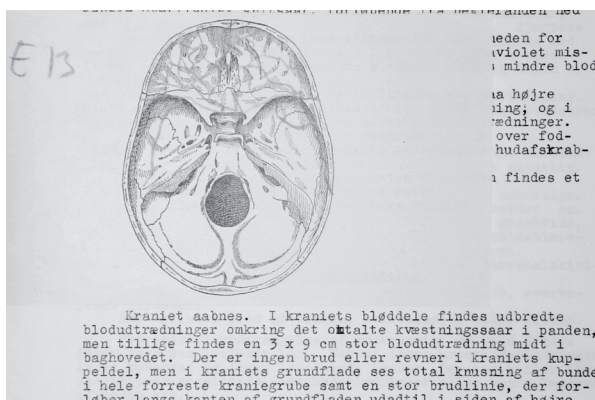
Samme eftermiddag kl. 14.00, udførte retsmedicinerne Harald Gormsen og Arne Andersen, samt professor Sand, obduktion af de to dræbte personer.

På begge lig kunne det konstateres, at dødsårsagen var voldsomme kranielæsioner forøvet med et stumpt instrument, medens hr. Jacobsen ligeledes havde fået skåret pulsåren over i højre håndled - dog først efter dødens indtræden.

Vedrørende fru Jacobsen fandtes der intet ved hendes lig, der indikerede, at hun havde været seksuelt aktiv i timerne før hendes død. Lægerne og teknikerne fandt dog en enkelt usædvanlig ting. Da man klædte kvindens lig af, kunne man konstatere, at hun havde været iført to par underbenklæder. Inderst et par mørkt farvede tricot Charmeuse benklæder med lodden vrang, og uden på disse, et par gullige Marco benklæder. Det usædvanlige var, at begge par var taget på med vrangen udad.

Politiets teknikere kunne fastslå, at gerningsmanden enten var kommet ind med rette

nøgle eller var blevet lukket ind. Der var også den lille mulighed, at gerningsmanden - som nævnt - var kommet ind via brevsprækken, hvor han med en slynge kunne have påvirket låsens indvendige vrider. Der fandtes imidlertid ingen anvendelige spor i låsen.

På selve gerningsstedet fandtes der, trods en meget grundig undersøgelse af CFI, ingen brugbare fingeraftryk der eventuelt kunne identificere gerningsmanden. Der fandtes aftryk afsat af fru Jacobsen, og så fandtes der enkelte blodige handskeaftryk.

Efterforskningen viste, at der kun manglede småting fra gerningsstedet ud over de to checkblanketter - og intet der indikerede, at der var tale om et rovmord. Der manglede ca. tre meter persiennesor og ca. to meter glansgarnsledning. Så manglede der formodentligt en brun lædermappe indeholdende nogle travblade, og en lille æske med et spilleregnskab og nogle småpenge, samt en halv flaske cognac.

En væsentlig del af efterforskningen i de første timer var at fastslå, hvornår drabene var forøvet. Derfor var det også nødvendigt i videst muligt omfang at fastlægge ægteparrets færden torsdag den 19. februar.

Ægteparret stod tilsyneladende op før det sædvanlige tidspunkt klokken 07.00, for kontorchefen nåede S-toget fra Peter Bangsvej station klokken 07.36. Efter at havde sagt farvel til sin mand, lavede fru Jakobsen sig en kop morgenkaffe og klædte sig på. Præcis klokken 08.00 lukkede hun Asta Hansen ind via køkkendøren. Hushjælpen og fru Jacobsen var derpå sammen i lejligheden frem til 13.00, hvor hushjælpen forlod lejligheden, på dette tidspunkt havde fru Jørgensen ligget på en sofa i herreværelset, hvor hun havde sovet en times tid. Hun var dog vågen da Asta forlod lejligheden, og de to kvinder vinkede til hinanden.

Klokken 14.40 forlod fru Jacobsen lejligheden og gik nogle ærinde. Efter at havde foretaget indkøb, gik hun på sygebesøg hos en veninde der var indlagt på Diakonissestiftelsen. Klokken 16.05 forlod hun hospitalet og gik hjemad. På vejen foretog hun endnu et par indkøb, herunder en citron som hun købte hos grønthandleren, sluttende i ismejeriet ved siden af hendes egen opgang. Herfra gik hun kl. 16.20 direkte ind i opgangen nr. 74 og op til lejligheden.

Ingen kan i sagens natur vide hvad der herefter skete i lejligheden, men politiets teknikere kunne konstatere, at hun havde hængt sit overtøj og hue på plads og havde lagt sine nøgler og pung - indeholdende lidt over ti kroner - de sædvanlige steder.

Hun havde lagt en dug på bordet i spisestuen, og havde dækket bord, samt stillet en kold svinekam frem på køkkenbordet. Aftensmanden var nu klar med de lune kartofler i høkassen. Den købte citron havde hun skåret over, hvorefter hun havde presset saften ud og drukket den.

Citronskallerne fandt politiet i køkkenets skraldespand, og man kunne konstatere, at der fandtes afsmitning af hendes læbestift på skallerne.

Hr. Jacobsen forlod sin arbejdsplads kl. 13.00, idet han havde en aftale hos en tandlæge i Vestervoldgade, og klokken 14.30 var han tilbage på kontoret, som han først forlod igen, kl. 16.36. Hr. Jacobsens vej hjem er ikke helt klarlagt - og der har været adskillige modstridende forklaringer. En taxachauffør mente, med nogen sikkerhed, at han havde kørt hr. Jacobsen hjem fra Nørrevold og at klokken var omkring 17.50 ved ankomsten til Peter Bangsvej 74. Men uanset hvad må klokken nødvendigvis have været mindst 17.30, før kontorchefen nåede hjemmet.

Husbestyrerinde Fihl-Jensen boede i opgangen på 2. sal til højre, lige under ægteparret Jacobsens lejlighed. Hun forklarede, at der var meget lyd i opgangen, og hun hørte den rengøring der fandt sted i Jakobsens lejlighed den 19. februar frem til kl. 13.00, herefter var der total stilhed frem til kl. 16.00, hvor hun hørte flere meget kraftige bump fra lejligheden frem til kl. 17.00. Herefter var der stilhed igen frem til kl. 23.30, hvor hun begyndte at høre tunge slæbende skridt, tydeligvis fra en mand, der bevægede sig fra køkkenet ovenpå og videre ud i lejligheden, blandt andet kunne hun høre, at pågældende mand tappede vand i køkkenet - meget vand endda. Efter kl. 00.30 hørte frk. Fihl-Jensen fortsat fodtrin i overboens lejlighed, det var som om, manden med de slæbende tunge trin gik frem og tilbage. Til sidst blev frk. Fihl-Jensen så irriteret, at hun tog en sovepille og gik i seng.

Hvem dræbte ægteparret Jacobsen?

Det spørgsmål står tilbage, og kan aldrig blive endeligt besvaret. Den eller de, der en vinteraften i 1948 tog livet af Vilhelm og Inger Magrethe Jacobsen, kom aldrig til at stå til ansvar for denne forbrydelse. Der findes imidlertid flere teorier om, hvem morderen var. Teorierne følger forskellige af de spor og henvendelser, som blev fulgt af politiet - eller måske som netop ikke blev fulgt.

Teori nr. 1

Selvom efterforskningen fortsatte i årene efter, og der senere blev ned-sat en kommission, kunne det ikke rette op på, at nogle fejl, lavet i dagene efter mordet, for altid ville være en belastning for sagens opkla-ring. I 1954 gik det op for en af politiets efterforskere, kriminalbetjent Poul Dam, at Erik Ramdahl, ægteparrets tidligere nævnte nære ven og en af politiets efterfølgende hovedkilder, aldrig havde fået efterprøvet sit alibi. Ramdahl havde til politiet forklaret, at han som vanligt havde begyndt sin dag på kontoret, hvorfra han efter arbejde var taget hjem. Her havde han havde været sammen med sin hustru, indtil de omkring kl. 16.40 havde besøgt et nærliggende børnehjem. Normalt kom han altid i musikforeningen om torsdagen, men netop denne aften havde han følt sig utilpas, hvorfor han havde meldt afbud.

At ingen havde afhørt hverken hustruen eller personer fra musikforeningen, for slet ikke at tale om personalet fra børnehjemmet, måtte Poul Dam forsøge at rette op på. Men seks år var gået, og skaden var sket. Årene havde udvisket de præcise dage for hans kone, der kun kunne fortælle, hvordan torsdagene plejede at blive brugt. Hos musikforeningen bekræftede man, at Ramdahl ikke havde været til stede lige den-aften, men det stemte jo også overens med hans egen forklaring, og på børnehjemmet kunne man ingen oplysninger give længere.

En anden mærkværdighed kom frem ved et nærmere kig på de mange afhøringer af Ramdahl. Han havde fortalt, at han hver fredag besøgte fru Jacobsen, mens hun var alene hjemme. Ærindet var afleveringen af et stykke rå lever, som han forklarede, at fru Jacobsen spiste mod en blodsygdom. Dr. Pollack, som var fru Jacobsens egen læge, kendte dog ikke noget til denne påståede blodsygdom. Tværtimod kunne lægen for-tælle, at hun led af galdesten og for megen mavesyre, så rå lever ville gøre mere skade end gavn. Samtidig viste hverken en journal fra en hospitals-indlæggelse i 1942 eller obduktionen, at fru Jacobsens blodtal var andet end normalt. Andre indicier styrkede også mistanken til Ramdahl.

Mordenes udførelse kunne tyde på, at gerningsmanden kendte ofrene. Fru Jacobsen lå givet vis allerede livløs i soveværelset, da hr. Jacobsen kom hjem. Så den, der havde begået mordet, måtte have en plausibel grund til at opholde sig alene i lejligheden. Det havde Ramdahl, som en nær ven af ægteparret Jacobsen. Desuden havde Ramdahl en type klumpfod på det ene ben, der gav ham en let slæbende gang.

Kriminalbetjent Dam mente, at dette faktum stemte overens med forklaringen fra underboens husbestyrerinden om, at hun havde hørt slæbende trin fra lejligheden på mordnatten. Men var det nu også, hvad hun hørte? Der findes nemlig to rapporter fra den 20. februar 1948. I den ene har hun hørt "tunge trin" fra lejligheden, mens hun i den anden, skrevet af Lütken-Larsen, har hørt "slæbende trin". En sådan detalje gør en stor forskel. For har efterforskerne i dagene efter mordet støttet sig op af forklaringen om tunge trin, har mistanken ikke rettet sig mod Ramdahl. Men da Dam mange år senere læser Lütken-Larsens oprindelige rapport, sætter de slæbende trin fokus på det dræbte ægtepars bedste ven, der havde en særpræget gang. Noget der således virkede som en mindre detalje, kunne vise sig at være af afgørende betydning for efterforskningens videre forløb.

Dam havde stadig masser af spor, der pegede i retning af Ramdahl, men han havde ingen egentlige beviser. Flere gange konfronterede politimanden sin mistænkte med anklagerne, men Ramdahl fastholdt ved hver eneste afhøring og samtale, at han ikke var involveret i dobbeltmordet. Ramdahl beklagede imidlertid, at politiet ikke havde tjekket hans alibi tilbage i 1948 og derved bekræftet hans uskyld.

Alibiet blev dog ved med at spøge mange år. 25 år efter at dobbeltmordet blev begået, blev Dams teori om gerningsmanden således lækket til BT. Ramdahl svarede igen ved at påstå, at han på mordaftenen havde været i musikforeningen. Da han tre år senere igen fortalte om sit alibi for mordaftenen til massemedierne, forandredes historien igen. Hans hustru var i mellemtiden død, og nu forklarede han, at hun også havde været med til musikarrangementet.

Tilbage stod bare hans oprindelige forklaring om, at han på mordaftenen var blevet hjemme – det eneste fra hans alibi, der kunne bekræftes. Hvorfor Ramdahl løj, og ændrede historien efter hustruens død, vidste kun han. Kriminalbetjent Poul Dam fastholdt hele sit liv, at ægteparrets nære ven Ramdahl, også var manden, der myrdede parret.

Teori nr. 2

En anden teori trækker tråde til endnu et dobbeltmord. Et, som skete bare to måneder efter det på Peter Bangs Vej. Den 22. april 1948 lagde den lille fiskekutter Elo til kaj i København. Ombord var tre mænd; to hyrede matroser og søfyrbøder Anders Christian Jørgensen.

Om morgenen, da kutteren var stævnet ud, var der dog to mænd yderligere om bord. Disse to, Hjalmar Olsen og Rudolf Nicolai, blev ofre ved årets andet dobbeltmord.

Teorien, som er stykket sammen af Dines Bogø, roterer dog ikke udelukkende om Jørgensen, Nicolai og Olsen, Bogø tolker beviserne i en lidt anden retning. Hans Teori tager afsæt i, at ægteparret Jacobsen ikke var det pragteksempel på borgerlig, retscaffen idyl, som de første beskrivelser af parret ellers var med til at tegne.

Hr. Jacobsen skulle ikke kun have haft sit meget sirlige og officielle regnskab, men også et ekstra, hvor der blev holdt styr på de mere lyssky forretninger, som blev begået med kun hans viden og til hans fortjeneste. I krigs- og efterkrigstidens skygge skulle han således have haft en finger med i ulovligheder som handel med forfalskede pengesedler, dykkertogter efter guld i skibsvrag og uautoriseret våbenhandel. Men forretningerne gik dårligt, og for at få kompensation for sine tab, skulle hr. Jacobsen være gået til en af bagmændene med trusler om afsløring af foretagendet. Denne bagmand var nu ikke hvem som helst, men en af hovedaktørerne i Edderkoppesagen – møbelhandler Johannes Linde. Hr. Jacobsens trussel om at afsløre sin viden, fik Linde til at handle.

Den 19. februar sendte Linde derfor sin håndlanger S.H. til Peter Bangs Vej 74 for at fjerne de belastende papirer. Samtidig mødtes S.H.'s kone med hr. Jacobsen i Kongens Have, hvor de gik en tur med hendes hund, ganske som beskrevet af vidnerne i dagene efter mordet. Men S.H. fik ikke arbejdsro, for en af lejlighedens beboere blev ikke opholdt andetsteds. Imens han stadig søgte efter papirerne, vendte fru Jacobsen tilbage fra sin tur rundt i byen. S.H. måtte handle hurtigt for ikke at blive opdaget, og med bordlampen slog han fru Jacobsen ned. Han flyttede den bevidstløse kvinde ind i soveværelset, hvor hun døde.

Den nu paniske S.H. måtte ringe til bagmændene, der sendte to mænd til lejligheden. Disse to var Anders Christian Jørgensen og Hjalmar Olsen, gerningsmanden og offeret i det dobbeltmord, der skulle ske bare to måneder senere. Ifølge Bogø skulle de have taget en taxa til Peter Bangs Vej, den som blev kørt af chaufføren "Løgne-Poul", hvor de sendte S.H. væk fra lejligheden. Efter at have taget imod hr. Jacobsen på gaden og fulgt ham op i lejligheden, skulle et skænderi have udviklet sig. For at få oplysninger ud af ham skulle de have bundet ham til stolen og slået ham for at få oplysninger om, hvor papirerne var at finde.

Et slag var dog så kraftigt, at hr. Jacobsen styrtede om på gulvet i en hårdt skadet tilstand. Det krævede handling og indebar et drab på hr. Jacobsen. Endnu engang blev der givet besked til bagmændene, som denne gang sendte et oprydningshold til Frederiksberg. I ly af natten fandt dette hold de belastende papirer, hvorefter man plantede forskellige falske beviser, så som Jacobsens overskårne håndled, de besynderlige genstande i vindueskarmen og hustruens personlige effekter på radiatorhylden, samt de forsvundne ledninger.

S.H. var i kontakt med politiet under efterforskningen, men forbindelsen blev etableret under mærkværdige omstændigheder. Dels havde et anonymt vidne sat fokus på ham, dels havde Gudny Westfjord, spåkonen som var fru Jacobsens fortrolige, i et syn set, hvem der havde begået mordet. Hendes beskrivelse af gerningsmanden passede på S.H., men det var aldrig muligt at bevise, at han var direkte involveret i sagen.

Samme år, som ægteparret Jacobsen blev myrdet, begyndte endnu en kriminalsag at rulle. I den såkaldte "Edderkoppe-sag" blev to af hovedbagmændene bag sortbørshandlen dømt. Disse to, brugtbilforhandleren Svend Aage Hasselstrøm og møbelhandleren Johannes Linde, havde sammen styret sortbørsmarkedet under og efter 2. Verdenskrig. Det chokerende var, at deres netværk ikke alene var i den kriminelle underverden, men at det strakte sig langt ind i politiets rækker. Intet mindre end 15 betjente blev dømt i forbindelse med sagen, der ikke just styrkede befolkningens tiltro til politiet. Måske det havde en betydning for den manglende tiltro til politiets arbejde under Dobbelt drabet på Peter Bangs Vej?

Det senere dobbelt drab blev han dog aldrig forbundet med. Her var der andre involverede. Da Jørgensen to måneder efter dobbelt drabet på Peter Bangs Vej fik lokket Olsen og Nicolai med på sejlturen, var det med løfter om en indbringende handel. Ombord skød og dræbte Jørgensen dog de to medsammensvorne, hvorefter han kastede dem i havet med den ene matros' hjælp.

Da de tre overlevende mænd igen satte foden på land, måtte de fortælle den første løgn om sejlturen. Her ventede nemlig en taxachauffør og Nicolais kæreste. For at dække over forbrydelsen, måtte de påstå, at Olsen og Nicolai var blevet sat af flere timer forinden.

For at kunne skabe en illusion om, at de to mænd var forsvundet af egen fri vilje, og ikke ufrivilligt var forsvundet i havets dyb, sendte Jørgensen flere telegrammer afsted fra Sverige i Olsens navn. Desværre stavede han adressen forkert, og mistanken om, at der var noget uldent ved det hele, voksede.

Det fik politiets teknikere til at undersøge kutteren Elo. Her fandt man flere blodspor, og i kutterens træværk gravede man en enkelt kugle ud. Da man ransagede Jørgensens hjem, fandt man Olsens og Nicolais ejendele, og godt en måned efter sejlturen på Køge Bugt drev ligene af de to mænd i land.

De mange beviser gjorde, at matroserne måtte indrømme, at Jørgensen havde været oppe at skændes med Olsen og Nicolai, og at han derefter havde skudt dem og skaffet sig af med ligene. Jørgensen kunne ikke længere erklære sig uvidende om de forsvundnes færden og måtte til sidst tilstå, at han var dobbeltmorderen i denne sag. Han kom med mange historier om, hvorfor han havde dræbt de to, inden han endte med den version, han skulle holde fast i til sin dødsdag: At han havde dræbt gerningsmændene fra Dobbeldtrabet på Peter Bangs Vej.

De involverede i Dobbeldtrabet på Køge Bugt skulle altså i denne teori også være involveret i det uopklarede dobbeltdrab, der var sket nogle måneder forinden. Men ifølge teoriens hovedmand, Dines Bogø, var Dobbeldtrabet på Peter Bangs Vej måske ikke helt uopklaret alligevel. Han mener, at politimester Parker var bekendt med sagernes sammenhæng, men at træde tilbage til krigstiden og modstandsbevægelsen betød, at gerningsmændene fik lov at gå fri.

Teori nr. 3

Inger Magrethe Jacobsen var det første offer ved dobbeltdrabet, men var hun også grunden til, at hun og hendes mand endte deres dage under så drabelige omstændigheder? Da politiet i ugerne efter d. 19. februar gennemgik ægteparrets ejendele, fandt de i fru Jacobsens lommebog et muligt spor.

Bagerst i denne havde hun nedskrevet et telefonnummer, men uden et navn. Havde man ringet op, havde man fået fat i en fabrikant på hans private adresse, og ifølge journalist og forfatter Peer Kaae var denne fabrikant drabsmanden.

Fabrikanten var noget yngre end ægteparret, fraskilt og havde forældremyndigheden over sin og ekskonens datter. En beskrivelse matchende den som fru Jacobsens fortrolige, spåkonen Gudny Westfjord, havde givet af Jacobsens hemmelige elsker. Samtidig havde fabrikanten et nært samarbejde med hr. Jacobsens arbejdsplads, hvor disse to havde forretninger sammen fra tid til anden.

Da politiet begyndte at undersøge den pågældende mand nærmere, fik de kontakt til en af hans medarbejdere. Han kunne fortælle, at han på mordaftenen havde fået et lift til Jacobsens arbejdsplads af fabrikanten. Han var blevet sat af kl. 16.30, så fabrikanten ville godt kunne nå til Peter Bangs Vej 74, hvor hans (mulige) elskerinde skulle blive dræbt kort tid efter. Politiet stod dog over for en udfordring, for de havde intet billede af fabrikanten, som desuden var på forretningsrejse i Tyskland.

En smart idé opstod dog, for der var ikke langt fra politigården til fabrikantens hjem. Så to betjente ringede på døren og lokkede hushjælpen til at lukke dem ind. Mens den ene nu underholdt hushjælpen, "lånte" den anden et billede og tog i alt hast tilbage til Politigården for at affotografere portrættet. Desværre havde han glemt, at han også skulle ind igen. Han måtte derefter ringe på døren, hvilket vakte hushjælpens mistanke, og i forvirringen kom billedet ikke tilbage til sin oprindelige plads.

Da betjentene havde forladt hjemmet, opdagede hushjælpen billedets forkerte placering, og hun tog kontakt til fabrikanten. Han var en magtfuld mand, så for politiet gav jagten på et billede bagslag, da det nu fra højeste sted blev beordret, at de skulle behandle fabrikanten respektabelt og ordentligt.

Ganske som med Ramdahl, blev fabrikantens alibi aldrig tjekket, og afhøringerne foregik med fløjlshandsker. Billedet blev dog fremvist for både spåkonen og genboen, men kun Westfjord kunne genkende manden. Senere i en direkte konfrontation blev hun dog noget mere usikker, for hun havde aldrig fået et ordentligt kig på fru Jacobsens elsker.

Og så er der ifølge Peer Kaae de vidner, som politiet glemte. Dagen inden dobbeltmordet stod en pige og kiggede ud af sit vindue. Hun delte baggård med Jacobsens, og denne dag så hun en mand, der betragtede Jacobsens vinduer.

Det signalement, hun gav politiet passede med elskeren, men pigen fik aldrig vist et billede, og politiet fulgte ikke op på hendes iagttagelse. Og på selve morddagen havde den lokale grønthandler set en stor, flot bil holdende parkeret på gaden, men han blev aldrig spurgt ind til detaljer om bilen. Faktum er dog, at fabrikanten havde en stor bil, men mere kan man desværre ikke konkludere.

Hvis denne fabrikant var dobbeltmorderen, hvad var der så sket? Peer Kaae antager, at fabrikanten d. 19. februar troppede op hos fru Jacobsen. Hun lå inde med viden, der kunne spolere hans lukrative forretninger. Noget er gået galt, og for at lukke munden på hende, har han dræbt sin elskerinde. For at hr. Jacobsen så ikke skulle rette mistanke mod ham, måtte han blive i lejligheden og dræbe ham, når han kom hjem. Kl. 18.00 skulle fabrikanten selv være taget hjem til sin datter og husholderske, som kunne give ham et alibi. Derefter vendte han tilbage til gerningsstedet og plantede de falske spor. Kun èt spor overså han, nemlig hans eget telefonnummer i fru Jacobsens lommebog.

Drabssagen fra Peter Bangsvej forblev uopklaret, der havde som nævnt været flere mistænkte, men ingen sigtede. Sagen løb ud i sandet.

Nogle år senere i marts 1954 blev der efter ordre af justitsministeren Hans Hækkerup nedsat en kommission, der skulle kulegrave hele sagen, der fortsat fyldte meget i dagspressen. Politadvokat Theisen blev sat til at lede kommissionen, der bestod af tre kriminalfolk fra København og tre fra Frederiksberg.

Kommissionen barslede med en rapport i 1955, men heller ikke her kom man en opklaring nærmere.

Afsluttende betragtninger

Den teknologi som politiet havde til sin rådighed i 1948 var stærkt begrænset i forhold til, hvad man har i dag, men også politiets hele adfærd og selve måden at arbejde på et gerningssted, var anderledes. Den viden og uddannelse man havde, var betydeligt ringere end i dag, og det gjaldt på alle områder, både med hensyn til at finde og fremkalde daktyloskopiske spor, og så de tekniske og fotografiske muligheder.

Da gerningsstedet i sagens natur er væk, har vi i dag ikke andet end de erklæringer, rids, fotos og beskrivelser, der ligger i sagen. Ingen af de personer der var involveret i efterforskningen, findes længere, og

al vor viden stammer fra sagens rapportmateriale, men også fra breve og skriftlige fremstillinger, som de involverede politifolk efterlod sig.

I 1948 var politiet en gammeldags rigid organisation, topstyret og fastlåst i en arbejdsform, som man ville finde fuldstændig tåbelig og uansvarlig i dag. Politikorpset på den tid var en organisation, der fortsat var præget af krigen. Etaten manglede penge og hele samfundet var fattigt. Moralen i politikorpset var ikke den bedste, og politiets omdømme i befolkningen var måske heller ikke optimal. Edderkoppesagen, retsopgøret og den almindelige mistillid til de folkevalgte gav en stemning i samfundet, der også smittede af på politikorpset.

Ledelsen af politiet var alle opvokset før århundredeskiftet, og var begyndt at arbejde i etaten i starten af det tyvende århundrede. Det samme gjaldt selve den ældre del af politikorpset.

Man ville derfor aldrig stille spørgsmål ved en overordnet manglende kompetence, uanset hvor tåbelige dispositioner den pågældende beordrede. Korpsånden tilskrev en ubrydelig loyalitet internt.

Efter at have arbejdet med den gamle drabssag i nogle måneder kan det ikke undgås, at man finder mange kritisable detaljer og mangler i selve efterforskningen. Sagen er imidlertid ikke helt så enkel. De nye spørgsmål og konklusioner man eventuelt i dag ville finde i materialet, kommer nødvendigvis af den viden og de arbejdsmetoder man anvender i 2011. Først og fremmest skal man tvinge sig selv til at tænke og forstå tiden 1948, hvor opførsel og adfærd og hele måden at anskue verden på, var meget anderledes end i dag. Dette mærkes for eksempel tydeligt i de mange rapporter, der beskriver ikke mindst opfattelserne af, hvad man forventede af opførsel og adfærd blandt pæne mennesker. Alt var tilsyneladende præget af en fastlåst opfattelse af, hvad man kunne og skulle gøre. For eksempel var det man viste andre af stor betydning, både i påklædning og adfærd, der var klare regler for næsten alt. Gangklæderne, det man kunne se, skulle være perfekt, og som det nu engang altid havde været, hvorimod det skjulte godt kunne være lidt laset. De ydre beklædningsstykker var således også perfekte og af bedste kvalitet hos ægteparret Jacobsen, men sokkerne kunne godt være fyldt med stopninger, og undertøjet godt laset. Det var det man kunne se, der betød noget derfor også den meget grundige interesse for fru. Jacobsens adfærd, blandt andet som en kvinde der "gjorde øjne" til mænd og "viste sine ben"

Politiets håndtering af undersøgelserne i sagsforløbet var tidstypiske og viste en hierarkisk og topstyret ledelsesform, der i nogle tilfælde indebar, at charge var vigtigere end kunnen.

Politiets adfærd på gerningsstedet var en katastrofe, kort tid efter Lütken Larsens alarmering fra gerningsstedet, var langt over tredive personer tilstede i lejligheden, hvoraf en stor del ikke havde nogen funktion.

Gerningsstedsundersøgelsen var mildest talt sporadisk i begyndelsen, og fra Teknisk Afdeling blev der på gerningsstedet samt på Retsmedicinsk Institut kun optaget 15 fotografier. CFI fandt ingen brugbare fingeraftryk af ukendte personer, men kun handskeaftryk. Et af de få gode tekniske spor man fandt, viste sig at være et hæleaftryk, afsat i en blodpøl af politimester Parker.

Den ledende kriminalassistent indrettede sig ved skrivebordet i herreværelset, få centimeter fra liget af hr. Jacobsen, hvor han havde let adgang til husets telefon, og hvorfra han kunne diktere politifolkene. Kriminalfolk, retsmedicinere og teknikere myldrede omkring i lejligheden, og midt i det hele bankede det på hoveddøren, hvorefter politikommissær Lehner lukkede en mand, der præsenterede sig som hr. Ramdahl, ind på gerningsstedet, idet denne påstod, at han og hans hustru var de myrdedes bedste og mest fortrolige venner. Ramdahl fortalte hvad han vidste om ægteparret og fik i øvrigt, nu da han var der alligevel, lejlighed til at identificere ligene for politiet.

De kaotiske forhold på gerningsstedet beskrives bedst ved at lade en politimand, der var tilstede på gerningsstedet, fortælle.

Det drejer sig om den nu 91 årige tidligere politifuldmægtig Henning Palludan, der i august måned 2011 berettede følgende:

"I februar måned 1948 var jeg politifuldmægtig hos Rigspolitichef Begtrup Hansen, der på den tid havde kontorer på Københavns Politigårds 3. etage. Jeg var ansat i kriminalafdelingen under politiinspektør von Magius, hvor jeg udførte almindelig juridisk administrationsarbejde. En fredag formiddag blev jeg hentet ind på von Magius kontor, hvor han fortalte mig, at der var forøvet et drab ude på Frederiksberg, to mennesker var slået ihjel, og Rigspolitichefen ville gerne orienteres. Han havde besluttet, at der skulle sendes en mand ud på gerningsstedet, som så kunne komme tilbage med en situationsrapport.

Von Magius havde stillet en bil med chauffør til min rådighed, og

kort før middag ankom jeg til gerningsstedet, Peter Bangsvej 74. En uniformeret politibetjent der holdt vagt, viste mig op til tredje sal til højre, hvor jeg blev lukket ind på gerningsstedet. Det første der slog mig var, at hele lejligheden var myldrende fuld af politifolk, der tilsyneladende gik rundt alle steder og pillede ved alt. Ligene af ægteparret Jacobsen var endnu ikke fjernet og retsmedicinerne var fortsat til stede. Lederen på stedet var en ældre kriminalassistent fra Frederiksberg, og jeg husker endnu, at han sad inde i stuen, hvor liget af manden lå, hvor han tilsyneladende havde indrettet sit kontor ved stuens skrivebord. Her kunne han så benytte lejlighedens telefon. Frederiksbergs politikommissær var der også, men ham var der tilsyneladende ingen, der regnede med. Man fortalte, at Politimester Parker havde været på stedet, men at han havde forladt det igen, og det samme havde familiens gode bekendte hr. Ramdahl, der tilsyneladende også havde været på gerningsstedet. I lejligheden talte jeg med den unge kriminalbetjent Lütken-Larsen, som jeg kendte, og som jeg anså for at være en både dygtig og vidende politimand. Lütken-Larsen var bestemt ikke selv imponeret af den efterforskning, der fandt sted, - han rystede på hovedet over arbejdet på gerningsstedet.

På et tidspunkt skulle de to lig transporteres til Retsmedicinsk Institut, og jeg husker at det var folk fra Frederiksberg Bedemandsforetning der stod for transporten.

Efter nogle timers ophold var jeg klar over, at jeg ikke kunne hente nogle brugbare oplysninger på gerningsstedet, så jeg kørte tilbage til Politigården. Her orienterede jeg politiinspektør von Magius om det almindelige kaos, der havde hersket på gerningsstedet, og hvad jeg så i øvrigt havde fået oplyst. Politiinspektøren kommenterede ikke min iagttagelser, men jeg ved, at han efterfølgende havde orienteret Rigspolitichef Begtrup Hansen om sagen.

Nogle år senere nedsatte justitsminister Hans Hækkerup en kommission, der skulle gennemlæse drabssagen og forsøge at finde nye spor.

Politiinspektør von Magius satte mig i den pågældende kommission sammen med 5 andre politifolk, og vi fik en lille lejlighed på Fælledvej som kontor, kommissionen førte ikke til noget som helst, og en opklaring af sagen fandt aldrig sted, i selve kommissionen var der ingen tvivl om, at man mente fuldmægtig Ramdahl, nok var det mest oplagte emne til en gerningsmand".

For at få en moderne retsmedicinsk vurdering af de undersøgelser der fandt sted omkring drabet på ægteparret Jacobsens, har speciallæge i retsmedicin, overlæge Steen Holger Hansen fra Retsmedicinsk Institut indvilliget i at gennemse alt relevant materiale i sagskomplekset - herunder obduktionsrapporter og tegninger, samt fotografier fra gerningsstedet og fra undersøgelserne på instituttet.

Steen Holger Hansens fortalte, at med den viden og teknik som man havde til rådighed i 1948, så viser sagens akter, at der blev udført et redeligt og fuldt tilfredsstillende stykke arbejde af de daværende retsmedicinere.

Det er tydeligt, at hele scenariet omkring gerningsstedet ligger nærmest lysår væk fra det, man oplever i dag ved en moderne gerningsstedsundersøgelse, hvor alt via KTC er totalt afspærret og isoleret, og hvor man ved de indledende undersøgelser både af retsmedicinsk og teknisk art er iført sterile dragter og mundbind. Dette gør man for ikke selv at afsætte mikroskopiske spor på gerningsstedet, og for at skaffe brugbart DNA materiale afsat af en eventuel gerningsmand. Gerningsstedet kan således nemt være isoleret i adskillige timer, hvor alle undersøgelser der kan udføres på stedet gøres, og hvor alt minutiøst registreres og dokumenteres. I 1948 var det meget anderledes.

I obduktionsrapporten vedrørende Vilhelm Jacobsen beskrev retsmedicinerne dødsårsagen som: "Svære hjerne/kranielæsioner" hvilket også er korrekt.

I dag ville Steen Holger Hansen imidlertid have formuleret det lidt anderledes, han ville have konkluderet nogenlunde som følger: *"Dødsårsagen må antages at være de påviste svære kranie- og hjerne-læsioner og følgerne heraf, herunder kvælning ved indre spærring som følge af de påviste indsugede store mængder blod i luftvejene".*

Liget af Fru Jacobsen viser, at hun havde fået knust baghovedet med præcis fire voldsomme slag med et stumpt instrument, brudlinjerne på kraniet gør, at det sandsynligvis også vil være muligt at sige, i hvilken rækkefølge slagene er tildelt, men at der er tale om fire slag, der er tilført umiddelbart efter hinanden.

Det mest sandsynlige er, at slagene er påført kvindens baghoved, hvorfor hendes ansigt er beskrevet som værende uden synlige skader.

Det er sandsynligt, at fru Jacobsen er ramt af slagene i lejlighedens dagligstue, hvilket en stor blodplet, hvor der fandtes totter af hendes hår, viser. Den bevidstløse kvinde er herefter transporteret over gangen og ind i soveværelset, hvor hun blev lagt på gulvet med ansigtet nedad. Steen Holger Hansen mener, at det er højst sandsynligt, at hr Jacobsens læsion i ansigtet er påført med den lampe, der er nævnt i rapporten.

Steen Holger Hansen forklarede, at de påførte hjerne/kranielæsioner var dødelige, men dødens indtræden ved sådanne skader kan tage forholdsvis lang tid, hvilket i praksis vil sige, at ofret, givetvis dybt bevidstløs, i virkeligheden bliver kvalt i sit eget blod, der er sivet fra de påviste udbredte brud i kraniekassens bund og ned i svælget, og derfra videre ud i lungerne.

Dette vil kunne give en højlydt rallende og pibende vejtrækning, hvilket måske kan være forklaringen på den tildækning af ligene, specielt omkring hovederne, som man fandt på gerningsstedet, altså en tildækning der kan have haft til formål at dæmpe de formentlig tydelige lyde, som de døendes vejtrækning har afstedkommet.

I forbindelse med arbejdet omkring Politimuseets særudstilling om Dobbeltdrabet, kunne en pensioneret politimand fortælle følgende:

Sommeren 1947 var en god tid for den unge politibetjent Herluf Rasmussen, under besættelsen havde han været reservebetjent i politiet frem til den 19. september 1944, hvor han var gået "under jorden" og havde arbejdet nærmest på fuld tid i modstandsorganisationen BOPA. Da Herluf havde været kommunist siden 1938, havde det været svært for ham at blive accepteret af politiledelsen efter befrielsen, og det var kun med gode kollegers hjælp, at han fik en stilling som rigtig politibetjent i marts måned 1947. Herluf valgte derfor, at han ville have en lang og velfortjent ferie denne sommer, og han besluttede således, at han sammen med sin ven, Preben Iversen, ville køre til Marseilles på sin gamle motorcykel, og derfra ville de sejle til Suez og fortsætte kørslen i Afrika.

Vennen Preben Iversen havde selv været reservebetjent under besættelsen, men han ønskede ikke at fortsætte i politiet, så efter befrielsen fik han sin gamle stilling som ekspedient tilbage i forretningen English House på Nørre Vold.

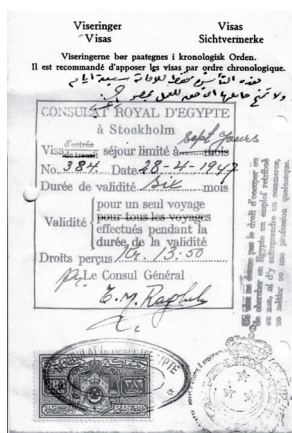
Preben fastholdt imidlertid sin gamle aftale med Herluf om, at de to skulle køre på en motorcykelferie i et par måneders tid.

Herluf Rasmussen til højre i billedet

I juni måned var alt klappet og klart til ferien, alle forberedelser var gjort, og det eneste problem var, at Herluf skulle skaffe udenlandsk valuta, og helst engelske £, idet han havde hørt, at engelske penge var den bedste valuta at rejse med i Nordafrika. Herluf havde kalkuleret, at de skulle bruge ca. 100 £ på turen, og dette beløb ville omregnet være omkring 1800 danske kroner, en temmelig stor sum for en politibetjent der på den

tid tjente 650,- kr. om måneden. Pengene var imidlertid tilstede, og Herluf og Preben talte om, hvor der skulle veksles. Preben fortalte nu, at inde i forretningen hvor han var ansat, havde han hørt, at en kontorchef illegalt kunne skaffe engelske £ til en fornuftig pris - og uden at der blev stillet spørgsmål. Herluf mente det lød fornuftigt, og de to mænd blev enige om, at Preben skulle forsøge at veksle penge i virksomheden English House.

Herluf Rasmussens visum til Ægypten

Efter et par dage kom Preben tilbage til Herluf medbringende 100 £ i fem pund sedler. Han havde fortalt, at pengene var vekslet hos en kontorchef i forretningen, og at han havde fået dem til kurs 15, altså 15 danske kroner for et pund. De to kammerater var glade for den gode handel, og et par dage efter kørte de sydpå.

De to mænd ankom nogle dage efter til havnen i Marseilles, hvor de kontaktede det danske rederi DFDS, der havde et kontor i byen, og som havde et skib, der sejlede mellem Marseilles og Suez. Der var plads til begge mænd og motorcyklen på skibet, det eneste problem var, at man på kontoret ønskede, at der blev betalt i fransk valuta. Problemet var dog ikke ret stort, for kontoret kunne henvise til en bank, der lå i nærheden, og hvor det var muligt at veksle penge.

Herluf tog ned i banken og ville have vekslet 10 pund, kassere-
ren i banken kiggede lidt på sedlen, og så sagde han:

- Desværre mine her-
rer, dette er en af de
mange falske pund-
sedler, der er i omløb,
så den kan vi des-
værre ikke veksle.

De øvrige sedler var lige så falske, så det var en katastrofe for de to unge mænd. Begge indså, at deres ferie var forbi, før den nærmest var begyndt. De var blevet snydt, og de var rasende, men det eneste de kunne gøre, var at køre tilbage til København, hvilket de lige havde penge til.

Tilbage i København blev de enige om, at Preben skulle kontakte kontorchefen i English House og få de danske penge igen. Henimod 1. juli mødtes Herluf og Preben igen. Noget nedslået kunne Preben meddele, at kontorchefen havde taget de 100 £ tilbage, men at han også havde sagt, at dette ville han undersøge nærmere, men at der under ingen omstændigheder kunne være tale om, at han ville betale de 1500 kroner tilbage.

Preben var lidt beklemt ved situationen, idet kontorchefen jo også var en af hans chefer i firmaet, så han følte sig noget handlingslammet.

Herluf blev rasende, både fordi kontorchefen var en gemen svindler, og fordi han oven i købet trynede sine underordnede.

"Ham skal jeg satanedme nok ordne" sagde Herluf, *"Hvad hedder han?"*

"Han hedder Vilhelm Jacobsen og er kontorchef," forklarede Preben.

Herluf besluttede at opsøge kontorchefen, så allerede næste dag iførte Herluf sig sin politiuniform, og tog ind på Nørreport hvor han på hjørnet af Frederiksborggade og Nørrevold gik ind i den fornemme forretning English House.

Herluf var selv godt klar over, at han med sine to meters højde og sin vægt på 110 kilo, vakte opmærksomhed - men også respekt. Det var noget han havde erfaret både som politimand, men også fra sin tid i modstandsbevægelsen.

Herluf gik hen til en tilfældig ekspedient og spurgte efter

kontorchef Jacobsen. Ekspedienten pegede op af en trappe til første sal og fortalte at på denne etage ville han finde kontorchefens kontor til venstre.

På første sal fandt Herluf kontoret uden besvær, det var et kontor med glasvægge, så Herluf kunne se, at kontorchefen sad inde på kontoret. Uden at banke på åbnede Herluf døren, gik ind på kontoret og stillede sig lige foran skrivebordet. Kontorchefen, der sad ved skrivebordet var en lille fedladet mand med runde briller, der helt tydelig blev både overrasket og også en smule nervøs ved Herlufs noget bastante entre, og inden han fik sagt noget, sagde Herluf med kraftig røst:

"Vi to har et lille mellemværende. De har solgt mig 100 falske pund, som de i øvrigt fik tilbage forleden dag. Nu har De to muligheder, enten betaler de mig mine 1500 kroner tilbage, eller også trækker jeg Dem ud af kontoret, gennem forretningen og ud på gaden, og direkte ned på politistationen".

Det var tydeligt at kontorchefen efterhånden var blevet særdeles nervøs, sveden begyndte at løbe ned af hans ansigt, og uden et ord åbnede han en af sine skrivebordsskuffer og tog herfra 1500,- kroner i hundredekronesedler, og rakte til Herluf, der talte sedlerne og puttede dem i lommen. Uden et ord forlod Herluf kontoret, gik ned ad trappen og ud af English House. Det var både første og sidste gang Herluf så kontorchef Jacobsen.

Herluf var godt klar over, at hans fremgangsmåde måske ikke var helt lovlig, men han var tordnende ligeglad, han ville have sine penge der repræsenterede næsten tre måneders løn. Herluf morede sig også ved tanken om, hvor bange kontorchefen egentlig var blevet - manden var helt klart en forbryder i Herlufs øjne.

Herluf havde aldrig siden set kontorchefen, og glemte alt om ham, indtil han nogle måneder senere læste i avisen, at den pågældende kontorchef og hans hustru var blevet myrdet.

Først i 2011, ved et foredrag af forfatteren Per Kaae, kom Herluf i tanke om sin gamle historie med kontorchef Jacobsen, og ved et interview på Politimuseet i juni samme år, fortalte Herluf Rasmussen sin historie. Herluf mente selv, at hans eget lille bidrag til drabshistorien under alle omstændigheder påviste, at kontorchef Vilhelm Jacobsen i 1948 havde beskæftiget sig med kriminalitet af et vist format.

Nye oplysninger er kommet til

En sommerdag i 1995 sad en vicekriminalkommissær på sit kontor på Store Kongensgades politistation, hvor han arbejdede som holdleder i kriminalpolitiet. Da dagens post blev delt ud, fik den pågældende politimand, til sin store overraskelse, et brev fra avisen Ekstrabladet, der var adresseret til ham personligt. I brevet fortalte en journalist, fra avisens kriminalredaktion, at man havde haft et møde med en "kilde", der blandt andet havde fortalt, at han havde nogle informationer omkring dobbeltdrabet på Peter Bangs Vej. En forbrydelse der var sket 48 år tidligere. Faktisk havde "kilden" fortalt, at han vidste, hvem der havde begået drabene.

Journalisten havde oplyst til manden, at bladet ikke havde den fornødne viden om, og ekspertise til, at arbejde med en gammel uopklaret drabssag. Man henviste simpelthen manden til at kontakte politiet. "Kilden" fortalte så, at han muligvis ville kontakte en bestemt politimand som han tidligere havde arbejdet for som meddeler, og som var en mand meddeleren mente, at han kunne stole på.

Journalisten skrev, for en sikkerheds skyld, selv et brev til den pågældende politimand, Bromer, hvor han fortalte om hændelsen med meddeleren.

Bromer kiggede på sagen og konstaterede, at der var tale om en næsten 50 år gammel drabssag, men han konstaterede også, at den mand der havde siddet på Ekstrabladet, og givet informationer om blandt andet Dobbeltbrabet på Peter Bangs Vej, var en af hans egne meddelere, og en mand der havde endog meget tætte forbindelser til den københavnske underverden. Bromer kendte manden særdeles godt, men i nærværende skrift vil vi holde ham anonym og kalde ham OTL.

Den pågældende mand var endog særdeles kendt blandt stor-spillerne på Trav- og Galopbanen, ligesom han var kendt som antikvitethandler, der var i stand til at trylle stjålne antikviteter og kunstgenstande rundt til samlere i Europa. OTL havde i mange tilfælde givet politiet, blandt andet via politimanden Bromer, endog særdeles vitale informationer, der havde været medvirkende til, at store sager blev opklaret. Måske alene af den grund blev Bromer interesseret i oplysningerne, der skitserede følgende historie.

I slutningen af 1980'erne havde OTL på et tidspunkt været på travbanen, hvor han havde truffet en gammel bekendt ved navn B (forfatteren kender identiteten på manden). OTL kendte B fra Travbanen, hvor han kom i spillemiljøet, ellers vidste OTL ikke så meget om B, udover at han tilsyneladende kendte "gud og hvermand" i København. B var efter OTL's opfattelse en meget venlig mand, der var en smule ældre end ham selv, men hvad B levede af, vidste OTL ikke. Ved deres møde på Travbanen havde B været stærkt deprimeret, hans hustru var tilsyneladende lige afgået ved døden, og B fortalte, at han selv var træt af livet. De to mænd havde sat sig ind på travbanens restauration, hvor de havde drukket et par øller, og i løbet de næste par timer havde de to mænd en tæt samtale.

På et tidspunkt under samtalen, havde B så fortalt, at han vidste, hvem der havde begået dobbeltdrabet på Peter Bangsvej i 1948.

B fortalte, at kontorchef Jacobsen efter krigen var kommet en del på travbanen, han ville endda påstå, at kontorchefen var kendt for at være en regelmæssig gæst, og at han spillede en del på totalisatoren, men altid for beskedne beløb. I begyndelsen af 1948 havde Jacobsen ændret adfærd, han var tydeligvis blevet nervøs, og man sagde, at han åbenlyst manglede penge. Han begyndte at spørge rundt omkring i spillerkredse, hvor man kunne få nogle staldtips, der helst var sikre, eller i det mindste gav gode chancer for at vinde penge. På et tidspunkt løb Jacobsen ind i storspilleren OH (identiteten er forfatteren bekendt), der var en af dem, der vidste mest om, hvad der foregik af lyssky transaktioner på både Trav- og Galopbanerne.

På et tidspunkt havde OH givet Jacobsen et tips, der kastede en stor gevinst af sig, man sagde i spillerkredse, at der var tale om 40.000 kroner, hvilket var et enormt beløb. De uskrevne regler på Travbanen var dengang, at hvis man fik et staldtips og vandt penge, så skulle halvdelen af gevinsten tilfalde den person, der havde givet tipset. Denne regel overså Jacobsen fuldstændigt, og umiddelbart efter udbetalingen af gevinsten, forsvandt Jacobsen fra travbanen.

B havde fortalt, at hans forældre, der havde boet på Junggreensvej på Frederiksberg, ganske tæt på Peter Bangsvej, var gode bekendte med ægteparret Jacobsen, der blev myrdet i 1948. B's forældre kom sammen med ægteparret og specielt hans mor var en god veninde af fru. Jacobsen - så god at hun havde fået overladt en kopi af hoveddørsnøglen til Jacobsens lejlighed på Peter Bangsvej 74.

OH besluttede nu, at han sammen med sin kammerat KL (navnet er kendt af forfatteren) ville lave et indbrud hos Jacobsens på Peter Bangs Vej, ideen var, at man ville finde og stjæle de penge som Jacobsen havde vundet på travbanen, og hvor han havde snydt OH for sin andel. Hvordan man planlagde forbrydelsen vides ikke, men det var sådan, at OH kom cyklende til adressen, hvor han satte sin cykel uden for opgangen. KL kom sandsynligvis kørende i en taxa. OH havde en nøgle til hoveddøren, en nøgle som han havde skaffet sig fra B's hjem.

De to mænd begyndte at gennemse lejligheden, og herunder blev de overrasket af fru Jacobsens hjemkomst.

De to mænd gemte sig og på et tidspunkt slog de fru Jacobsen ned med et stumt instrument, der blev talt om at det var en lysestage. Det var KL, der slog hende. Han var kendt som en brutal lettere psykopatisk person, helt uden hæmninger. Den døende kvinde lagde de ind i soveværelset og dækkede hende til hvorefter de afventede hr. Jacobsens hjemkomst.

Det vides ikke, hvad der skete, da Jacobsen kom hjem - ud over at han også blev stået ihjel, denne gang med en lampe. Om der har været samtaler forinden er ikke klart.

Det blev yderligere oplyst, at det var OH's idé, at stokkene skulle lægges hen over ligene, det blev bare gjort "for sjov" og betød ingenting.

Gerningsmændene ryddede herefter op og forlod lejligheden, og det vides at OH efterlod sin cykel på gaden. I kredsen fortæltes det, at OH og KL ikke fandt kontanter i lejligheden.

Vicepolitikommissær Bromer orienterede kriminalpolitiet på Frederiksberg om de nye oplysninger, og man blev enige om, at der måtte flere og nye oplysninger til, før man kunne gøre noget ved sagen, der i øvrigt ikke længere eksisterede i politiets regi, men var lagt på Landsarkivet.

Et års tid senere blev Bromer pensioneret, og tilsyneladende glemte alle alt om drabssagen fra Peter Bangsvej.

Omkring 2001 kom Bromer i tanke om sagen og specielt om personen B. Bromer kontaktede pågældende telefonisk, og fik en længere samtale med den nu over 80 år gamle og alvorligt syge mand. Under samtalen bekræftede B i store træk ovenstående beretning, og han lovede at give en mere grundig og sammenhængende forklaring ved en senere lejlighed, B følte sig ikke helt frisk, og havde i øvrigt en alvorlig cancersygdom at kæmpe med.

Personen B døde i 2005 uden at have givet yderligere forklaring om sagen.

Der kommer således fortsat nye oplysninger frem om sagen, hvorfor Politimuseet fremover i et samarbejde med alle relevante myndigheder vil søge at skaffe yderligere informationer, der måske kan kaste nyt lys over den nu over 63 år gamle uopklarede drabssag.

Det er imidlertid vigtigt at fastholde, at alt nyt der er og vil fremkomme, også her fra museet, fortsat kun vil være teorier og teser, der givetvis aldrig vil kunne bekræftes eller bare underbygges. Der er en tilvished grænsende sandsynlighed for, at gerningsmanden er død, så dobbeltdrabet på Peter Bangs Vej vil givetvis forblive uopklaret til evig tid, og sagen vil blive lagt tilbage i Statens Arkiver, hvor den fortsat vil være en spændende uopklaret forbrydelse, der uden tvivl fortsat vil fascinere kommende generationer.

Noter

a) 20. århundrede blev hovedparten af de teorier om mytologi, der var blevet fremsat i de foregående århundrede afvist. Specielt ideen om, at mytologi er en modsætning til videnskab. I dag søger forskere overordnet set at beskrive mytologi som komplementær til, eller en del af videnskabelige studier.

Den tyske sociolog Niklas Luhmanns teori om kompleksitet kan ligeledes benyttes som en forklaring på, at myter stadig har en betydning i det digitaliserede samfund. Luhmann fastholder, at myter er et af redskaberne til at reducere og gennemskue kompleksiteten i ellers sværttilgængelige stofområder.

Den danske filosof Ole Fogh Kirkegård hævder, at en følge af rationalismens affortryllelse af verden er med til at skabe myter. Myten har så en vigtig magisk funktion, også i det senmoderne samfund.

I kriminalsager er det oftest mindre kompliceret, her fortæller myterne ofte, at det f.eks. er politiet, styret af det politiske system, der har en mission, der enten hemmeligholder eller styrer en efterforskning i en bestemt retning, ofte for at dække over et eller andet lidt tåget formål.